

Dosarul nr. 2ra-418/19

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani (jud. I. Păduraru)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. BA. Bostan, V. Negru, A. Pahopol)

ÎNCHEIERE

13 martie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul

Oleg Sternioală

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de Iachimov Mihail,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Mihail Iachimov împotriva Ministerului Justiției RM cu privire la constatarea încălcării dreptului său la exercitarea în termen rezonabil a urmăririi penale în proces penal, constatarea neexaminării cererilor și demersurilor adresate poliției, neexecutarea în termen rezonabil a indicațiilor judecătorului de instrucție, încasarea despăgubirii echitabile din contul statului RM cu titlu de prejudiciu moral și despăgubirii echitabile cu titlu de prejudiciu material,

împotriva deciziei din 27 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 17 ianuarie 2018, Mihail Iachimov a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al RM solicitând constatarea încălcării dreptului său la exercitarea în termen rezonabil a urmăririi penale în procesul penal nr. 2015030137, constatarea neexaminării cererilor și demersurilor adresate poliției, precum și neexecutarea în termen rezonabil a indicațiilor judecătorului de instrucție, încasarea prejudiciului material în suma de 69687 lei și a prejudiciului moral în sumă de 20000 lei.

În motivarea acțiunii s-a indicat că la 20 ianuarie 2015, din ograda casei din str. Columna, mun. Chișinău, de către persoane neidentificate a fost săvârșit furtul autoturismului de marca xxxx și a lucrurilor de preț ce se aflau în salonul acestuia, în valoare totală de 69687 de lei, cauzându-i un prejudiciu material în proporții mari. La 22 ianuarie 2015 în temeiul art. 186 alin. (2) Cod penal a fost intentat dosarul penal Nr. 2015030137. Reclamantul a specificat că calificarea infracțiunii efectuată de OUP a fost eronată, infracțiunii fiindu-i aplicabile prevederile art. 186, alin.(4) Cod penal, prin ce i-au fost aduse atingeri drepturilor sale constituționale. La data de 27 ianuarie 2015 a fost recunoscut drept parte vătămată și reclamant civil în sumă de 41000 de lei, însă în urma numeroaselor plângeri cuantumul reclamației civile a fost majorat la suma de 69687 de lei.

Reclamantul a afirmat că la 20 ianuarie 2015, în timpul desfășurării investigațiilor la locul infracțiunii de către grupa operativă al Comisariatului de Poliție sect. Buiucani, în săvârșirea furtului au fost bănuite două femei și un bărbat, care pe perioada a patru luni (octombrie, noiembrie, decembrie 2014 și ianuarie 2015) fumau în scara casei nr.

171, acțiuni pe care încă atunci le-a considerat dubioase. Ulterior a constatat că aceste persoane sunt Caic M.A. și Caic-Ciomaia O.I. Ulterior a adresat o petiție ofițerului de urmărire penală a Comisariatului de Poliție sect. Buiucani, mun. Chișinău cu recomandarea de a identifica persoanele indicate supra în vederea chestionării lor și efectuării confruntării pe faptul furtului autoturismului ce îi aparține, însă până la moment acțiunile sus menționate nu au fost efectuate, prin ce au fost vătămate drepturile constituționale prevăzute de art. 53, 19, 252, 254 Cod de procedură penală.

În continuare reclamantul a indicat că la 20 ianuarie 2015 a solicitat ofițerului de urmărire penală a sect. Buiucani și ofițerului poliției criminale ridicarea neîntârziată a înregistrărilor video de pe camera de securitate, instalată la colțul casei cu nr. 171, din str. Columna pentru perioada 16 – 20 ianuarie 2015, însă înregistrările au fost ridicate doar din data de 20 ianuarie 2015. În consecință, înregistrările video au fost examinate abia la data de 22 ianuarie 2015.

Mihail Iachimov a subliniat că din materialele dosarului penal rezultă că ofițerul de urmărire penală a desfășurat în mod defectuos procesul și a comis mai multe încălcări a legislației procesuale.

În aceiași ordine de idei, reclamantul a evidențiat și momentul că la data de 20.05.2015 a înaintat o petiție ofițerului de urmărire penală al Comisariatului de Poliție, sect. Buiucani și procurorului cu scopul de a-i determina să efectueze un șir de acțiuni de cercetare pentru elucidarea cazului. Cu toate acestea, revendicarea sa a fost lăsată fără răspuns, fapt prin care a fost adusă atingere drepturilor sale constituționale, garantate prin art. 52 al Constituției RM și al art. 6 al Convenției Europene pentru Drepturile Omului.

Reclamantul a relatat că din scrisoarea procurorului de la Procuratura Generală a RM se conturează concluzia că pe acest dosar penal au fost admise numeroase încălcări procesuale. La data de 29.06.2015 a adresat o plângere față de Procuratura sect. Buiucani dar n-a primit niciun răspuns, prin ce au fost neglijate drepturile sale constituționale, prevăzute de art.52 al Constituției RM și art. 6, 13 al Convenției Europene. La data de 23.10.2015 în baza prevederilor art.298, 299, alin. (2) Cod de procedură penală, a înaintat o plângere la Procuratura Generală al RM. Această plângere a fost redirecționată la Procuratura sect. Buiucani, mun. Chișinău de la care în continuare nu a primit nici un răspuns, fapt ce a provocat încălcarea drepturilor sale fundamentale, conținute în art. 52 al Constituției RM și art. 6, 13 al Convenției Europene. La data de 05.01.2016 Departamentul de Urmărire Penală al MAI RM, în răspunsul său a constatat că, ofițerul de urmărire penală în cadrul desfășurării investigației pe dosarul penal 2015030137 a admis un șir de încălcări procesuale. Pentru înlăturarea acestor neajunsuri au fost date anumite indicații, însă până la moment unele încălcări au rămas neschimbate, în acest mod atentându-se la drepturile sale constituționale, prevăzute de art. 52 al Constituției RM și art. 6, 13 al Convenției Europene. La data de 29.01.2016 a adresat o solicitare către Adjunctul Procurorului General al RM prin care cerea audiență în vederea aducerii la cunoștință despre încălcările procesuale admise în cadrul urmăririi penale, însă această solicitare a fost respinsă, iar plângerea sa din data de 29.01.2016 a fost redirecționată la Procuratura sect. Buiucani, din partea căreia în continuare n-a primit răspuns, în acest fel fiind încălcate drepturile sale garantate prin art. 52 al Constituției RM și art.6, 13 al Convenției Europene. A mai indicat că la data de 19.03.2016, în baza prevederilor art. 313 CPP al RM, a adresat o plângere către Judecătoria sect. Buiucani. La data 18.04.2016 Judecătoria sect. Buiucani a admis parțial plângerea de la data de

19.03.2016, încălcând în felul acesta drepturile sale fundamentale, prevăzute de art.52 al Constituției RM și art.6, 13 al Convenției Europene. La data de 07.11.2016, din partea Procuraturii sect. Buiucani, a primit două Ordonanțe, emise la data de 31.10.2016 despre scoaterea cetățeanului Cauc I.N. de sub urmărire penală în baza prevederilor art.52, 255, 275, 284, Cod de procedură penală și suspendarea dosarului penal în conformitate cu prevederile art. 52, 255, 287 alin. (1), (2) Cod de procedură penală, prin aceasta încălcând art. 19, 252, 254 Cod de procedură penală. În așa fel, faptul că dosarul penal nu a fost investigat în măsură deplină și n-au fost soluționate toate petițiile sale, a adus la încălcarea art. 52 al Constituției RM și art. 6, 13 al Convenției Europene.

La fel, reclamantul a subliniat că Procuratura și MAI RM în calitatea sa de reprezentanți ai puterii statale nu au luat măsurile necesare pentru restituirea proprietății reclamantului în posesiunea acestuia, prin ce au încălcat art. 46 al Constituției RM, deoarece dreptul la proprietatea privată este intangibil și este protejat de stat, iar obligațiunile de apărare ale acesteia sunt garantate de lege. Din ziua furtului au trecut trei ani, însă acesta continuă să fie lipsit de dreptul de folosință asupra propriilor bunuri, deși nimeni nu poate fi privat de acest drept decât în conformitate cu legea.

Iachimov Mihail a învederat că își îndeplinește cu bună-credință datoria față de statul Republica Moldova, dar organele de ocrotire a normelor de drept nu-și exercită atribuțiile, încălcând astfel Constituția țării, apărând interesele reprezentanților puterii statale care îi lezează demnitatea umană, subminând reputația și demnitatea în propriii ochi, cauzându-mi astfel suferințe morale și psihice, însoțite de stări de neliniște și neplăcere, care iau epuizat forțele spirituale deoarece a fost nevoit să umble prin instanțe și să scrie plângeri pentru a-și dovedi dreptatea, lăsând propria mamă, ce se afla într-o vârstă înaintată și gradul 2 de invaliditate fără grija și supravegherea necesară. Starea proprie de sănătate s-a înrăutățit simțitor, deoarece în anul 2005 a suferit o intervenție chirurgicală de îndepărtare a glandei tiroide, iar în anul 2013 a fost bolnav de pneumonie bilaterală în formă gravă. La moment, în legătură cu grijile și neplăcerile suferite, s-a înrăutățit grav starea sănătății, ceea ce în conformitate cu dispozițiile art. 524-525 CPP RM îi acordă dreptul la o dreaptă și echitabilă despăgubire morală pentru prejudiciile suferite în urma acțiunilor ilicite ale organului de urmărire penală în sumă de 20 000 lei și prejudiciul material în sumă de 69687 lei.

Prin hotărârea din 18 aprilie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani s-a admis parțial acțiunea înaintată de Mihail Iachimov; s-a constatat încălcarea dreptului reclamantului Mihail Iachimov la exercitarea în termen rezonabil a urmăririi penale în procesul penal nr. 2015030137; s-a încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției RM în beneficiul lui Mihail Iachimov suma de 10000 de lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin încălcarea dreptului reclamantului Mihail Iachimov la exercitarea în termen rezonabil a urmăririi penale. În rest, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia din 27 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Ministerul Justiției al RM și Mihail Iachimov și a fost menținută hotărârea din 18 aprilie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a concluzionat că ipoteza primei instanțe privind necesitatea admiterii parțiale a acțiunii referitor la constatarea încălcării dreptului la exercitarea în termen rezonabil a urmăririi penale în procesul penal și repararea prejudiciului material și moral este justă, ea având la bază cumulul dovezilor

administrare în cadrul dezbaterilor judiciare, cărora le-a fost dată aprecierea juridică cuvenită, conform cerințelor art. 130 Cod de procedură civilă. Or, reclamantul-apelant are statut de parte vătămată de 1 (unu) an și nouă luni și începând cu 27 mai 2016 și până în prezent o decizie finală nu este emisă în cauza penală.

În asemenea circumstanțe, instanța de apel a remarcat că luând în considerare natura dreptului lezat, caracterul și gravitatea suferințelor suportate, prima instanță corect a dispus spre încasarea în beneficiul lui Mihail Iachimov din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiție cu titlu de prejudiciu moral suma de 10000 de lei, ce constituie o sumă reală, rezonabilă în măsură de a atenua suferințele psihice cauzate reclamantului-apelant, care a avut de suportat în urma tergiversării urmăririi penale pe marginea cazului nominalizat.

La fel, instanța de apel a apreciat ca irelevant argumentul Ministerului Justiției referitor la faptul că prima instanță greșit a determinat cuantumul prejudiciului moral și nu a argumentat și a justificat suma încasată, întrucât instanța de fond, prim prisma prevederilor art. 1423 Cod de procedură civilă, just a apreciat că luând în considerare criteriul echității, care presupune că, despăgubirile pentru prejudiciului moral trebuie să fie juste, raționale, echitabile, adică în așa fel trebuie stabilite încât să sigure efectiv o compensare suficientă și nicidecum exagerată a cuantumului prejudiciului moral. Prin urmare, suma dispusă spre încasare constituie o satisfacție comensurabilă și nu este excesivă pentru intimat, ținând să o plătească și nici venit nejustificat pentru reclamantul-apelant.

Subsecvent, instanța de apel a reținut ca întemeiată concluzia primei instanțe cu privire la respingerea cerinței reclamantului cu privire la încasarea prejudiciului material în sumă de 69687 de lei, or în conformitate cu art. 4 alin. (1) al Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului de executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, sarcina probațiunii lipsei de încălcare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine Ministerului Justiției, iar sarcina de a dovedi suportarea prejudiciului material cauzat prin această încălcare și suportarea costurilor și cheltuielilor de judecată îi revine reclamantului. Respectiv, Mihail Iachimov a omis să dovedească revendicările sale.

În acest sens, instanța de apel a menționat că prejudiciul material trebuia să fie în legătură causală directă cu dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului de executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești constat, fapt ce lipsește în speță, or, reclamantul pretinde la repararea prejudiciului cauzat prin infracțiune, care se repară în urma înaintării acțiunii civile împotriva persoanei - autorul infracțiunii, temei pentru care cerința dată a fost respinsă.

La 10 ianuarie 2019 și la 11 martie 2019 Mihail Iachimov a declarat recurs împotriva deciziei din 27 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău solicitând admiterea cererii de recurs; casarea hotărârilor judecătorești în partea respingerii acțiunii ce vizează încasarea prejudiciului material din bugetul de stat al RM în beneficiul său și în partea dată de a pronunța o nouă hotărâre de încasarea a sumei în mărime de 69687 de lei, cauzat în urma furtului averii personale.

În motivarea recursului s-a indicat că decizia în partea contestată este neîntemeiată și pasibilă de a fi casată, deoarece concluziile expuse de către instanța de apel în actul de dispoziție emis sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 27 noiembrie 2018, iar Mihail Iachimov a declarat recurs la 10 ianuarie 2019, ceea ce denotă că recursul este în termen.

Examinând temeiurile recursului declarat de Mihail Iachimov, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În temeiul prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Mihail Iachimov nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestată.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă din

recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de Mihail Iachimov.

În conformitate cu art. 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție
d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Mihail Iachimov împotriva deciziei din 27 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Oleg Sternioală

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Victor Burduh